

۱۴۰۸۹۹

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ



کتاب کاربرد
تجوید و روان خوانی قرآن مجید

محمود احمدی

عبدالله احمدی



- سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
شابک
وضعیت فهرست نویسی
یادداشت
موضوع
موضوع
شناسه افزوده
رده بندی کنگره
رده بندی دیویی
شماره کتبخناسی ملی
- : احمدی، محمود، ۱۳۵۶ -
: کتاب کاربردی تجوید و روان خوانی قرآن کریم/ محمود احمدی، عبدالله احمدی.
: تهران: نشر شنه، ۱۳۹۵.
: ح، ۲۴۰ ص.: مصور (بخشی رنگی)، جدول (بخشی رنگی)، نمودار (بخشی رنگی).
: 978-600-96402-3-2
: فیفا
: کتابنامه: ص. ۲۳۰ - ۲۴۰.
: قرآن -- قرائت -- راهنمای آموزشی
: قرآن -- تجوید -- راهنمای آموزشی
: احمدی، عبدالله، ۱۳۶۰ -
: ۱۳۹۵/۷۴BP ۱۳ک۳الف/
: ۱۵۱۰۷/۲۱
: ۴۲۱ ۴۹۱



کتاب کاربردی تجوید و روان خوانی قرآن کریم

مؤلفان: محمود احمدی - عبدالله احمدی چوپلو

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۶

ناشر: انتشارات شنه

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۲۱۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۶۴۰۲-۳-۲

هر گونه استفاده تجاری و بازرگانی، بازنویسی، خلاصه نویسی، برداشت به صورت فتوکپی یا زیراکس، ضبط کامپیوتری، تهیه لوح فشرده، شبکه اطلاع رسانی یا اینترنت و سایر فضاها مجازی و تکثیر بدون استفاده مکتوب از گردآوردگان و تهیه کنندگان این اثر ممنوع و قابل پیگیری است. کلیه حقوق محفوظ و متعلق به انتشارات شنه می باشد.

تلفن: ۰۹۱۳۹۳۶۷۹۸۱

۱	مقدمه
۶	درس اول : تجوید
۶	۱-۱- علم قرأت
۶	۱-۲- قراء سبعه
۷	۱-۳- روشها- قرأت قرآن
۸	۱-۴- صوت
۹	۱-۵- تعریف تجوید
۱۰	۱-۶- تعریف مخارج، صفات و احکام حروف
۱۱	۱-۷- اهمیت و فواید تجوید
۱۲	درس دوم : الفبای زبان عربی و انواع حروف
۱۲	۲-۱- حروف تهجی
۱۳	۲-۲- اسامی حروف و تلفظ آنها
۱۳	۲-۳- حروف منقطه و غیر منقطه
۱۳	۲-۴- اقسام الف
۱۴	۲-۵- حروف شمسی
۱۵	۲-۶- حروف قمری
۱۸	۲-۷- حروف والی
۱۸	۲-۸- حروف مقطعه
۲۲	درس سوم : حرکات و علامات
۲۲	۳-۱- حرکات کوتاه
۲۳	۳-۲- حرکات کشیده
۲۳	۳-۳- تفاوت حرکات کوتاه و کشیده
۲۵	۳-۴- تنوین ها
۲۶	۳-۵- علامتهای جزم ، مد ، تشدید
۲۸	درس چهارم : دندانها
۲۸	۴-۱- اقسام دندان و نقش آنها در اداء حروف

درس پنجم : مخارج حروف

- ۳۱ ۱-۵- تعریف
- ۳۱ ۲-۵- دسته بندی مخارج حروف
- ۳۱ ۳-۵- حروف حلقی
- ۳۲ ۴-۵- حروف شفوی
- ۳۲ ۵-۵- حروف فمی

درس ششم : صفات حروف

- ۳۵ ۱-۶- تعریف
- ۳۵ ۲-۶- فایده شناخت صفات حروف
- ۳۶ ۳-۶- صفات اصل (متضاد)
- ۴۲ ۴-۶- صفات فرعی (متضاد، مدرسی)
- ۴۶ ۵-۶- رابطه حروف با یکدیگر
- ۴۶ ۶-۶- حروف متقارب
- ۴۷ ۷-۶- حروف متجانس
- ۴۸ ۸-۶- حروف متماثل
- ۴۹ ۹-۶- حروف متباعد

درس هفتم :

- ۴۹ مخرج حروف (همزه، عین، هاء، حاء) - استعاذه - بسمله - اذکار (تکبیر، تحمید)
- ۴۹ ۱-۷- مخرج حروف (همزه، عین، هاء، حاء)
- ۵۰ ۲-۷- استعاذه
- ۵۲ ۳-۷- بسمله
- ۵۳ ۴-۷- وجوه قرائت استعاذه و بسمله
- ۵۴ ۵-۷- وجوه قرائت دو سوره با هم
- ۵۵ ۶-۷- وجوه قرائت سوره های انفال و توبه
- ۵۶ ۷-۷- اذکار تهلیل، تکبیر، تحمید
- ۵۶ ۸-۷- وجوه قرائت دو سوره با تکبیر

درس هشتم :

- ۵۸ مخرج حروف (غین، خاء، نون) - غنه، روان خوانی و قواعد تجوید سوره الناس
- ۵۸ ۱-۸- مخرج حروف (غین، خاء، نون)

۵۹	۸-۲- غنه و تعريف آن
۵۹	۸-۳- موارد غنه
۶۰	۸-۴- كيفيت و ميزان كَشش غنه
۶۰	۸-۵- روانخوانی و قواعد تجويد سورة الناس

درس نهم :

۶۳	مفهوم تفخيم و ترقيق، مخرج حرف راء(ر)، قواعد تفخيم و ترقيق راء(ر)، روانخوانی و قواعد تجويد سورة الفلق
۶۳	۹-۱- مخرج حرف راء(ر)
۶۳	۹-۲- مفهوم تفخيم
۶۴	۹-۳- مفهوم ترقيق
۶۴	۹-۴- قوالاد تفخيم راء(ر)
۶۵	۹-۵- قواعد ترقيق راء(ر)
۶۶	۹-۶- موارد استثناء
۶۷	۹-۷- راء(ر) ذو وجهين
۶۸	۹-۸- مبحث اماله
۶۹	۹-۹- روانخوانی و قواعد تجويد سورة الفلق

درس دهم :

۷۲	قواعد تغليب و ترقيق لام(ل)، مخرج حرف لام(ل)، التقاء ساكنين، روانخوانی و قواعد تجويد سورة الاخلاص
۷۲	۱۰-۱- مخرج حرف لام(ل)
۷۳	۱۰-۲- قواعد تغليب لام
۷۳	۱۰-۳- قواعد ترقيق لام
۷۴	۱۰-۴- التقاء ساكنين و چگونگی رفع آن
۷۷	۱۰-۵- روانخوانی و قواعد تجويد سورة الاخلاص

درس يازدهم :

۷۹	مخرج حروف (باء،فاء،ميم،واو)، اقسام هاء، اشباع و بلا اشباع، روانخوانی و قواعد تجويد سورة المسد
۷۹	۱۱-۱- مخرج حرف باء(ب)
۷۹	۱۱-۲- مخرج حرف فاء(ف)
۷۹	۱۱-۳- مخرج حرف ميم(م)

۸۰	۴-۱۱- مخرج حرف واو(و)
۸۰	۵-۱۱- اقسام هاء(هاء جوهري، هاء سكت، هاء ضمير)
۸۰	۶-۱۱- قواعد اشباع و بلااشباع هاء ضمير و تعاريف
۸۰	۷-۱۱- تعاريف ضمير، هاء ضمير، اشباع، بلااشباع
۸۴	۸-۱۱ - موارد استثناء
۸۶	۹-۱۱ - روانخوانی و قواعد تجويد سوره المسد

درس دوازدهم:

۸۸	مخرج روف (سين، صاد)، قواعد وقف بر آخر كلمات، روانخوانی و قواعد تجويد سوره النصر
۸۸	۱-۱۲ - مخرج حروف (سين، صاد)
۸۹	۲-۱۲ - قواعد وقف بر كلمات
۹۴	۳-۱۲ - روانخوانی و قواعد تجويد سوره النصر

درس سيزدهم:

۹۶	مخرج حروف (قاف، كاف)، ادغام، احكام ادغام، روانخوانی و قواعد تجويد سوره الكافرون
۹۶	۱-۱۳ - مخرج حروف (قاف، كاف)
۹۷	۲-۱۳ - تعريف ادغام، احكام ادغام و انواع آن
۹۸	۳-۱۳ - ادغام كبير
۹۹	۴-۱۳ - ادغام صغير
۹۹	۵-۱۳ - ادغام متماثلين
۱۰۰	۶-۱۳ - ادغام متجانسين
۱۰۱	۷-۱۳ - ادغام متقاربين
۱۰۲	۸-۱۳ - ادغام تام و ادغام ناقص
۱۰۳	۹-۱۳ - روانخوانی و قواعد تجويد سوره الكافرون

درس چهاردهم: مخرج حرف ثاء(ث)، روانخوانی و قواعد تجويد سوره الكوثر

۱۰۶	۱-۱۴ - مخرج حرف ثاء(ث)
۱۰۶	۲-۱۴ - روانخوانی و قواعد تجويد سوره الكوثر

درس پانزدهم: مخرج حروف (ظاء، ذال)، روانخوانی و قواعد تجويد سوره الماعون

۱۰۸	۱-۱۵ - مخرج حروف (ظاء، ذال)
۱۰۹	۲-۱۵ - روانخوانی و قواعد تجويد سوره الماعون

۱۱۱	درس شانزدهم : مخرج حروف (ج، ش، ی)، احکام نون ساکنه (ادغام، اخفاء، اظهار، اقلاب)، روانخوانی و قواعد تجوید سوره القریش
۱۱۱	۱-۱۶- مخرج حروف (ج، ش، ی)
۱۱۲	۲-۱۶- احکام نون ساکنه
۱۱۳	۱-۲-۱۶ ادغام نون ساکنه
۱۱۵	۲-۲-۱۶ اظهار نون ساکنه
۱۱۶	۳-۲-۱۶ اقلاب نون ساکنه
۱۱۸	۴-۲-۱۶ نون ساکنه
۱۲۰	۳-۱۶- روانخوانی و قواعد تجوید سوره القریش
۱۲۳	درس هفدهم : مخرج حروف (ت، د، ط، ظ)، احکام میم ساکنه (اخفاء، اظهار، ادغام)، روانخوانی و قواعد تجوید سوره المیزین
۱۲۳	۱-۱۷- مخرج حروف (ت، د، ط، ظ)
۱۲۵	۲-۱۷- احکام میم ساکنه
۱۲۵	۱-۲-۱۷ ادغام میم ساکنه
۱۲۵	۲-۲-۱۷ اخفاء میم ساکنه
۱۲۶	۳-۲-۱۷ اظهار میم ساکنه
۱۲۷	۳-۱۷- روانخوانی و قواعد تجوید سوره القیل
۱۲۹	درس هجدهم : مخرج حرف (ز)، روانخوانی و قواعد تجوید سوره المیزه، المص، التکائر
۱۲۹	۱-۱۸- مخرج حرف (ز)
۱۲۹	۲-۱۸- روانخوانی و قواعد تجوید سوره المیزه
۱۳۲	۳-۱۸- روانخوانی و قواعد تجوید سوره المص
۱۳۴	۴-۱۸- روانخوانی و قواعد تجوید سوره التکائر
۱۳۶	درس نوزدهم : روانخوانی و قواعد تجوید سوره های القارعه، العادیات، الزلزال
۱۳۶	۱-۱۹- روانخوانی و قواعد تجوید سوره القارعه
۱۳۹	۲-۱۹- روانخوانی و قواعد تجوید سوره العادیات
۱۴۳	۳-۱۹- روانخوانی و قواعد تجوید سوره الزلزال
۱۴۶	درس بیستم : روانخوانی و قواعد تجوید سوره های البینه، القدر
۱۴۶	۱-۲۰- روانخوانی و قواعد تجوید سوره البینه
۱۵۰	۲-۲۰- روانخوانی و قواعد تجوید سوره القدر

درس بیست و یکم :

۱۵۳

سجده واجبه در قرآن، روانخوانی و قواعد تجوید سوره های العلق ، التین، الانشراح

۱۵۳

۱-۲۱- سجده واجبه در قرآن

۱۵۳

۲-۲۱- ذکر سجده واجبه

۱۵۴

۳-۲۱- روانخوانی و قواعد تجوید سوره العلق

۱۵۸

۴-۲۱- روانخوانی و قواعد تجوید سوره التین

۱۶۲

۵-۲۱- روانخوانی و قواعد تجوید سوره الانشراح

درس بیست و دوم : روانخوانی و قواعد تجوید سوره های الضحی ، اللیل، الشمس

۱۶۴

۱۶۴

۱-۲۲- روانخوانی و قواعد تجوید سوره الضحی

۱۶۶

۲-۲۲- روانخوانی و قواعد تجوید سوره اللیل

۱۶۹

۳-۲۲- روانخوانی و قواعد تجوید سوره الشمس

درس بیست و سوم : مبحث مدّ و حصر ، روانخوانی و قواعد تجوید سوره البلد

۱۷۲

۱۷۲

۱-۲۳- مدّ و قصر

۱۷۲

۲-۲۳- حروف مدّ و سبب مدّ

۱۷۴

۳-۲۳- انواع مدّ

۱۸۲

۴-۲۳- روانخوانی و قواعد تجوید سوره البلد

درس بیست و چهارم :

۱۸۷

مبحث همزه وصل و همزه قطع ، روانخوانی و قواعد تجوید سوره الفجر

۱۸۷

۱-۲۴- همزه وصل و همزه قطع

۱۸۹

۲-۲۴- چگونگی خواندن همزه وصل در ابتدای کلمه ها

۱۹۵

۳-۲۴- روانخوانی و قواعد تجوید سوره الفجر

درس بیست و پنجم : انواع وقف در قرآن ، روانخوانی و قواعد تجوید سوره الفاشیه

۲۰۳

۲۰۳

۱-۲۵- انواع وقف از نظر محل آیه (وقف اضطراری، وقف اختیاری)

۲۰۴

۲-۲۵- انواع وقف اختیاری (تام، کافی، حسن، قبیح، معانقه، منزل، غفران، نبی، ادغام، حرکت)

۲۱۱

۳-۲۵- روانخوانی و قواعد تجوید سوره الفاشیه

درس بیست و ششم : علائم وقف در قرآن ، روانخوانی و قواعد تجوید سوره الاعلی

۲۱۹

۱-۲۶- علامتهای وقف در قرآن

۲۲۱	(م،ط،ج،ز،ص،لا،قف،س،قفه،قل،قلی،صل،صلی،صق،صب)
	۲-۲۶- روانخوانی و قواعد تجوید سوره الاعلی

۲۲۵	درس بیست و هفتم: روانخوانی و قواعد تجوید سوره‌های الطارق، البروج، الانشقاق
۲۲۵	۱-۲۷- روانخوانی و قواعد تجوید سوره الطارق
۲۳۰	۲-۲۷- روانخوانی و قواعد تجوید سوره البروج
۲۳۴	۳-۲۷- روانخوانی و قواعد تجوید سوره الانشقاق

۲۴۰	درس بیست و هشتم: سکت در قرآن، روانخوانی و قواعد تجوید سوره‌های المطففین، الانشطار
۲۴۰	۱-۲۸- سکت و وارد آن در قرآن
۲۴۱	۲-۲۸- روانخوانی و قواعد تجوید سوره المطففین
۲۴۹	۳-۲۸- روانخوانی و قواعد تجوید سوره الانشطار

۲۵۳	درس بیست و نهم: روانخوانی و قواعد تجوید سوره‌های التکویر، عبس
۲۵۳	۱-۲۹- روانخوانی و قواعد تجوید سوره التکویر
۲۵۸	۲-۲۹- روانخوانی سوره عبس

۲۶۱	درس سی ام: مبحث نون وقایه، روانخوانی سوره‌های النازعات، النبأ، الفاتحه
۲۶۱	۱-۳۰- روانخوانی سوره النازعات
۲۶۴	۲-۳۰- مبحث نون وقایه
۲۶۵	۳-۳۰- روانخوانی سوره النبأ
۲۶۸	۴-۳۰- روانخوانی سوره الفاتحه

۲۶۹	فهرست منابع
-----	-------------------

مقدمه

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيدنا محمد سيد المرسلين و على آله الطاهرين
و صحابته المكرمين

قرآن سائنس بی واسطه خداوند با انسان است. مخاطبان قرآن، همه مردم هستند و این
افتخاری بسیار بزرگ برای انسان است، که مخاطب خداوند متعال قرار گرفته است. قرآن راز
و رمز ارتباط میان خالق و مخلوق و گنجینه گرانهای حکمت و دانش و عرفان و اخلاق
است. قرآن جامع کلام پیا بران، صابقان و حاوی علم اولین و آخرین است.

کتاب آسمانی قرآن با اذان تمام قرآن شناسان جهان، کتاب شگفت انگیزی است که
بسیاری، در مورد آن مطالبی گفته و سعی کرده اند آن را به نوعی در حد فهم خود تمجید و
توصیف و حتی تبیین کنند اما مسلماً هیچ یک به نیت و روشنی توصیف خود قرآن از
خویش نیست و بدون تردید نزدیک ترین و بهترین راه شناخت و بهره برداری از قرآن،
رهنمودهای روشنگرانه خود این کتاب بزرگ است؛ - دانش در آیات بی شماری ضمن اشاره
به حقیقت قرآن و اهداف بزرگ آن، راه و شیوه های صحیح استفاده از این کتاب آسمانی تبیین
گردیده است و نیز جهت درک و فهم معارف و مضامین عالی قرآن، در آیات متعددی
بارها انسانها را به تدبر و تفکر در آن دعوت نموده است. أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ "قرآن أم على قلوب
أَقْأَلُهَا (۲۴- محمد(ص))

بسیار خرسندیم از اینکه خداوند عز و جل اینجانبان را توفیق داد تا کتاب کاربردی "تجوید
و روانخوانی قرآن کریم" را تقدیم علاقمندان و دوستداران قرآن کریم بنماییم. علم تجوید از
علوم است که هر فرد مسلمان باید به آن اهمیت داده چرا که با تجوید، قرآن به بهترین شیوه
قرائت می شود. دانشمندان اسلام اهمیت بسیاری به این علم داده اند و کتابهای بیشماری در رابطه

با آن تالیف نموده‌اند. ابوعمرو دانی، مکی بن طالب قیسی، ابوالقاسم بن فیره شاطبی، ابوالخیر محمد بن جزری شافعی در راس آنان قرار دارند.

از آنجا که روایت حفص از عاصم مورد تایید اکثر علماء اهل قرائت می‌باشد کتاب پیشرو با توجه به اصول و قواعد و چارچوب آن، برای تمامی سطوح تهیه و تدوین گشته است. کتاب حاضر حاوی موارد کاربردی قواعد تجوید و روانخوانی قرآن کریم است و به گونه‌ای تنظیم و تدوین گردیده که هر فردی با در دست داشتن آن می‌تواند تا حد زیادی بدون داشتن استاد و بدون کوچکترین رنج و مشقتی قواعد تجوید را یاد بگیرد و قرآن را روان بخواند. نکته قابل ذکر اینکه تجربیات پانزده دوره تدریس روانخوانی و تجوید قرآن کریم در این کتاب منعکس شده به همین دلیل به اختصار کتاب براساس نیاز مخاطب، تدوین و تالیف شده است و برخلاف همه کتابهای روانخوانی و تجویدی که در دسترس بوده‌اند، جهت توجیه و تفهیم کامل قواعد تجوید قرآن، فقط و فقط، ذکر مثال اکتفاء ننموده بلکه علاوه بر شرح آنها به ترتیب در ابتدای هر درس، قواعد تجوید در آن، به شیوه‌ای کاملاً کاربردی در زیر تک تک آیات سوره‌ها تشریح و بیان شده‌اند و روانخوانی و تلفظ آیات نیز در مقابل همان آیه نشان داده شده است.

جهت آموزش روانخوانی در این کتاب، تدوینی در سه‌های جزء سی‌ام قرآن انتخاب شده‌اند و در پایان نیز به لحاظ کاربرد و تکرار سوره الفاتحه در نمازهای یومیه و ... ، روانخوانی این سوره نیز آموزش داده شده است. ناگفته نماند "بسم الله الرحمن الرحيم" در "سوره الفاتحه" به عنوان یک آیه مستقل و در سایر سوره‌ها بدون قید شماره آیه، آمده است. بنابراین کل مباحث تجوید و روانخوانی قرآن کریم، طی ۳۰ درس در این کتاب گنجانده شده است که به شرح زیر می‌باشند:

• در درس ۱ به مباحث کلی (تجوید، اهمیت و فواید آن، روشهای قرائت قرآن) اشاره شده است.

- در درس ۲ انواع حروف الفبای عربی، اسامی حروف و نحوه تلفظ آنها، حروف منقطه و غیر منقطه، شمسی و قمری، حروف والی، حروف مقطعه و نکات مربوط به هریک بررسی شده‌اند.
- انواع حرکات (کوتاه، کشیده، تنوینها) و علامتها (جزم، مد، سکون، تشدید) در درس سوم تشریح شده‌اند.
- در درس ۴ کاربرد دندانه‌ها و نقش آنها در اداء حروف مشخص شده‌اند.
- درس ۵، شامل مرثعات و مخارج حروف (حلقی، شفوی، فمی) به طور کلی می‌باشد. مخارج تک تک حروف، به طریقی جداگانه به تناسب سوره های جزءسی ام، طی دروس ۷ تا ۱۸ معرفی و تشریح شده‌اند. و در سایر دروس نیز جهت یادآوری، توضیحات مربوط به مخارج حروف تکرار شده است.
- در درس ۶، مبحث صفات حروف (اصلی و فرعی) یا (متضاد و غیرمتضاد) و رابطه حروف با یکدیگر به تفصیل بیان شده‌اند.
- در درس ۷، مخارج حروف حلقی (همزه، عین، هاء، حاء) و مباحث مربوط به استعاذه و بسمله، وجوه قرائت دو سوره باهم، وجوه قرائت سوره های انفال، توبه و نیز شیوه کاربرد اذکار تکبیر، تهلیل، تحمید بیان شده است.
- در درس ۸، مبحث غنة و روانخوانی و قواعد تجوید سوره الناس و مخارج حروف غین و خاء بیان شده است.
- در درس ۹، مفاهیم تفخیم و ترقیق و مباحث مربوط به تفخیم و ترقیق راء و مخارج آن، مبحث اماله، و نیز در کنار آن روانخوانی و قواعد تجوید سوره الفلق تشریح شده است.

- در درس ۱۰ ، مخارج حرف لام ، قواعد تغلیظ و ترفیق لام و مبحث التقاء ساکنین و روانخوانی و قواعد تجوید سوره اخلاص بیان شده است.
- در درس ۱۱ ، ضمن تشریح مخارج حروف شفوی ، اقسام هاء (سکت، جوهری، ضمیر) ، قواعد اشباع و بلا اشباع هاء ضمیر و تعاریف مربوطه و نیز روانخوانی و قواعد تجوید سوره المسد در کنار آنها به تفصیل بیان شده است.
- در درس ۱۲ ، قواعد وقف بر آخر کلمات و مخارج حروف (س، ص) و روانخوانی و قواعد تجوید سوره الزمّ تشریح شده است.
- در درس ۳ ، مخارج حروف (ق، ک) و روانخوانی و قواعد تجوید سوره الکافرون بیان شده است. مبحث مهم ادغام و انواع آن در این درس به تفصیل بیان شده است.
- در درس ۱۴ و ۱۵ ، مخارج حروف (تاء، ظاء، ذال) و روانخوانی و قواعد تجوید سوره های الکوثر و الماعون تشریح شده است.
- در درس ۱۶ ، مخارج حروف شجرّی (ج، ش، ی) و مبحث مهم احکام نون ساکنه (ادغام، اظهار، اخفاء، اقلاب) در کنار روانخوانی و قواعد تجوید سوره القریش بیان شده است.
- در درس ۱۷ مخارج حروف (ت، د، ط، ض) و احکام مهم ساکنه (ادغام، اظهار، اخفاء) و روانخوانی و قواعد تجوید سوره الفیل تشریح شده است.
- در درس ۱۸ ، مخارج حرف (ز) و روانخوانی و قواعد تجوید سوره های الهمزه، العصر، التكاثر تشریح شده است.
- در درس ۱۹ و ۲۰ ، روانخوانی و قواعد تجوید سوره های القارعه، العادیات، الزلزال، البینه، القدر و در درس ۲۱ ، در کنار مبحث سجده های واجبه، روانخوانی و قواعد تجوید سوره های العلق و التین و الانشراح تشریح شده است.

- در درس ۲۲، روانخوانی و قواعد تجوید سوره‌های الشمس، الليل، الضحی تشریح شده است.
 - در دروس ۲۳ و ۲۴، مبحث مد و قصر و همزه (وصل و قطع) و روانخوانی و قواعد تجوید سوره های البلد و الفجر بیان شده است.
 - در درس ۲۵ انواع وقف (تام، کافی، حسن، قبیح، و...) و روانخوانی و قواعد تجوید سوره الغاشیه و در درس ۲۶ انواع علائم وقف (م، ص، ط، ج، ز، لا، صلی، قلی و ...) و روانخوانی و قواعد تجوید سوره الاعلی تشریح شده است.
 - در دروسهای ۲۷ و ۲۸ روانخوانی و قواعد تجوید سوره های البروج، الانشقاق، المطففين، النازعات، الممتزج و مبحث سکت در قرآن تشریح شده است.
 - در دروس ۲۹ و ۳۰ روانخوانی و قواعد تجوید سوره التکویر، و روانخوانی سوره های عبس، النازعات، النبأ و الفاتحه و نیز قواعد مربوط به نون وقایه تشریح شده است.
- وَ آخِرُ دَعْوَانَا أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
- محمد ابراهیمی - عبدالله احمدی چوپلو